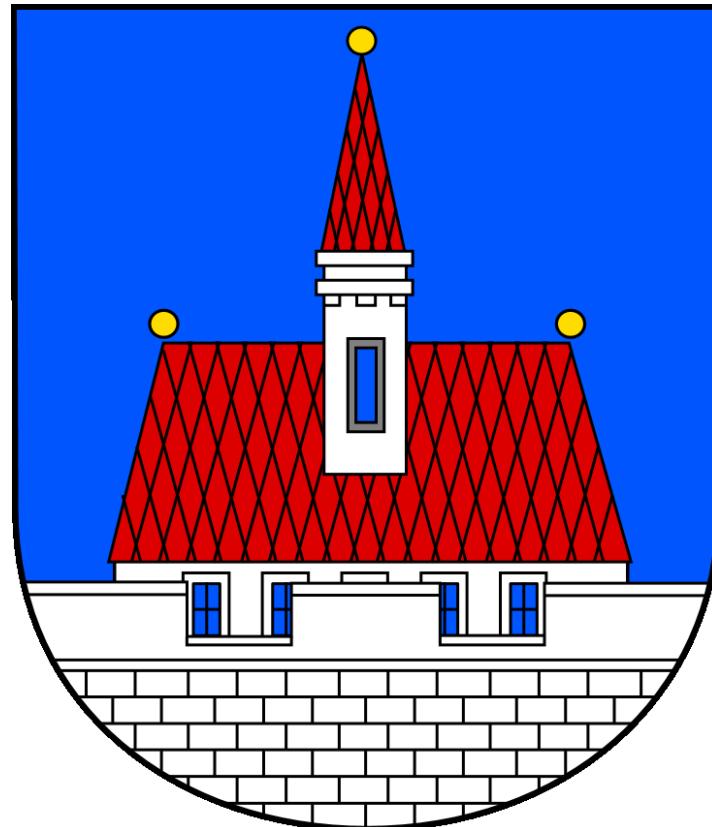

MĚSTO ÚSTÍ NAD ORLICÍ

KONCEPCE PREVENCE KRIMINALITY
MĚSTA ÚSTÍ NAD ORLICÍ
NA OBDOBÍ 2012 - 2015

Obsah

1	Úvod	1
2	Prevence kriminality.....	3
3	Analýzy výchozí situace v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality	5
3.1	Bezpečnostní analýza.....	5
3.2	Sociálně demografická analýza	11
3.3	Institucionální analýza	17
4	Identifikace problémů, cílové skupiny, vymezení priorit, cílů a opatření.....	20
4.1	Definování problémů ve městě.....	20
4.2	Cílové skupiny	20
4.3	Vybrané cílové skupiny a koordinace jejich aktivit.....	21
4.4	Cíle a priority.....	23
5	Definování priorit pro léta 2012 - 2015.....	24
5.1	Priority společné pro všechny cílové skupiny	24
5.2	Cílová skupina Děti a mládež a Rodiny	26
5.3	Cílová skupina Osoby ohrožené sociálním vyloučením a osoby v krizi	27
5.4	Cílová skupina Oběti trestných činů (se zřetelem na seniory a osoby se zdravotním postižením), včetně obětí domácího násilí	28
6	Finanční zabezpečení prevence kriminality.....	29
7	Kontrola a vyhodnocování.....	30

1 Úvod

Koncepce prevence kriminality města Ústí nad Orlicí na léta 2012 až 2015 (dále jen koncepce) je zpracována v souladu se Strategií prevence kriminality na léta 2012 až 2015 schválenou usnesením vlády České republiky č. 925/2011. Preventivní opatření se provádí v celostátním, regionálním i místním rámci.

Město Ústí nad Orlicí, jako obec s okolo 15 tisíci obyvateli spadá do Programu prevence kriminality na místní úrovni, kde je kladen důraz na sjednocení místních aktivit a opatření v dané oblasti. Hlavním cílem plánu je stanovit jasné priority a konkrétní úkoly v oblasti prevence kriminality, na kterých budou participovat všechny odpovědné instituce v Ústí nad Orlicí.

Za tímto účelem byla dne 28. 5. 2012 na zasedání Rady města Ústí nad Orlicí usnesením č. 1361/56/RM/2012 zřízena Komise prevence kriminality (KPK), jejímiž členy jsou zástupci městského úřadu – radní města, zastupitelé města, manažer prevence kriminality, vedoucí sociálního odboru, zástupce OSPOD, zástupce Probační a mediační služby Ústí nad Orlicí, velitel Policie ČR Ústí nad Orlicí, velitel Městské police Ústí nad Orlicí, zástupci školských zařízení a občanské iniciativy.

Komise prevence kriminality zpracovala v souladu s vládou schválenou Strategií prevence kriminality v České republice na léta 2012 - 2015, tedy systémem prevence kriminality založeném na třech úrovních (republikové, krajské, lokální), vlastní koncepci prevence kriminality pro území města na období let 2012 – 2015. Koncepce prevence kriminality je jedním z prvků, který slouží k vytvoření komplexního přístupu k prevenci kriminality, s cílem ochránit lokální komunity před kriminalitou, posílit pocit bezpečí občanů, snížit majetkovou a násilnou kriminalitu, eliminovat kriminálně rizikové sociálně patologické jevy na základě kooperace všech institucí, která na místní úrovni působí a integraci PČR do preventivních aktivit města.

Prevenci kriminality můžeme chápat jako komplex opatření sociální prevence a situační prevence včetně informací směrem k veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomocí obětem trestných činů. Cílem této prevence je omezení samotné kriminality a jejích následků, aktivizace činností směřujících k minimalizaci přestupků a závadového chování jedinců i skupin, které trestné činnosti předchází. Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí sociálně patologických jevů, k nimž patří např. nejrůznější formy závislosti.

Vytvoření koncepce prevence kriminality města je jednou z podmínek, kterou je nezbytné splnit, aby mohlo město Ústí nad Orlicí následně v období let 2012 až 2015 předkládat prostřednictvím Krajského úřadu Pardubického kraje žádosti o státní dotace v oblasti prevence kriminality na realizaci Programu prevence kriminality obce. Město Ústí nad Orlicí tak získává možnost po dobu trvání Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 průběžně realizovat preventivní projekty investičního i neinvestičního charakteru, směřující k řešení a odstranění identifikovaných problémů a rizik. Ministerstvo vnitra – odbor prevence kriminality - poskytuje obecní i krajské úrovni prevence kriminality metodickou a konzultační pomoc, včetně vzdělávání pracovníků v oblasti prevence kriminality.

Koncepce prevence kriminality města Ústí nad Orlicí 2012 – 2015 byla zpracována podle závazné metodiky Ministerstva vnitra České republiky a popisuje komplexní řešení vytipovaných problémů. Cílem koncepce je identifikace rizik nebo problémů z oblasti veřejného pořádku, a to jak na úrovni trestné činnosti, tak i přestupků. Město při jejich řešení a odstraňování používá nástroje, které mu dává právní řád České republiky, přičemž v prvé řadě využívá aparátu vlastního úřadu a městské policie, v úzké spolupráci s Územním odborem Policie České republiky Ústí nad Orlicí a místně příslušnými obvodním oddělením Policie České republiky Ústí nad Orlicí. Dalšími subjekty spolupráce jsou orgány justice, zejména Probační a mediační služba ČR, středisko Ústí nad Orlicí a další orgány veřejné správy. Nezastupitelnou úlohu v oblasti prevence kriminality na území města Ústí nad Orlicí má spolupráce s neziskovými organizacemi a samotnými občany města. Zde je nutno zdůraznit, že město Ústí nad Orlicí disponuje hustou sítí sociálních služeb, jejichž činnost je koordinována prostřednictvím Komunitního plánu sociálních a souvisejících služeb Ústí nad Orlicí a okolí na období 2010 – 2013, který definuje rozsah služeb sociální prevence a koordinuje jejich činnost pro ohrožené skupiny obyvatel na území města Ústí nad Orlicí. Město Ústí nad Orlicí má také širokou platformu neziskových občanských sdružení a spolků, které působí nejen v oblasti sociální, ale zejména v oblasti volnočasových sportovních či kulturních aktivit.

2 Prevence kriminality

Prevence kriminality zahrnuje soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré úsilí vyvýjené státními, veřejnoprávními a soukromoprávními subjekty směřující k předcházení páchaní kriminality a snižování obav z ní. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejich následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestních činů. Jedná se o opatření situační prevence, sociální prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestních činů.

Hlavním cílem aktivit prevence kriminality je snižování míry a závažnosti trestné činnosti, jejich příčin a následků a zvyšování pocitu bezpečí občanů. Preventivní aktivity se uskutečňují na úrovni primární, sekundární a terciární. Prevence kriminality zahrnuje:

- **Sociální prevenci:** představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti. Efektivita sociální prevence je obtížně statisticky či ekonomicky měřitelná, lze na ni jen usuzovat, a to z hlediska odhadů sociálních perspektiv jedinců - objektů preventivního působení. Sociální prevence je součástí sociální politiky.
- **Situační prevence** staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření organizační, režimové, fyzické a technické povahy se snaží situační kriminogenní podmínky minimalizovat. Těžiště odpovědnosti za opatření situační prevence nesou především občané a obce, v rámci kompetencí vymezených ministerstvem vnitra i Policie ČR.
- **Informační programy pro širokou veřejnost** jsou neméně důležitou složkou prevence kriminality upozorňující na nebezpečí ohrožení různými formami trestné činnosti a o možnostech ochrany před ní. Cílem je zvýšení informovanosti veřejnosti a motivace k aktivnímu přístupu k zajištění vlastní bezpečnosti a ochraně majetku.
- **Prevence viktimnosti a pomoc obětem trestních činů** představuje skupinové i individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před trestnou činností.

Úrovně preventivních aktivit

Sociální a situační přístupy se vzájemně doplňují v primární, sekundární a terciární prevenci.

Primární prevence zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost. Zvláštní pozornost je zaměřena na pozitivní ovlivňování zejména dětí a mládeže (využívání volného času, možnosti sportovního využití). Těžistě primární prevence spočívá v rodinách, ve školách a v lokálních společenstvích.

Sekundární prevence se zabývá rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti (specializovaná sociální péče), na sociálně patologické jevy (např. drogové a alkoholové závislosti, záškoláctví, gamblerství, povalečství, vandalismus, interetnické konflikty, dlouhodobou nezaměstnanost) a příčiny kriminogenních situací.

Terciární prevence spočívá v resocializaci kriminálně narušených osob (pracovní uplatnění vč. rekvalifikace, sociální a rodinné poradenství, pomoc při získávání bydlení apod.). Jejím cílem je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí.

3 Analýzy východí situace v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality

3.1 Bezpečnostní analýza

Území města Ústí nad Orlicí spadá do působnosti Obvodního oddělení Policie České republiky Ústí nad Orlicí. Jedná se o oddělení 3. typu, kdy tabulkový stav policistů pro rok 2012 je 22, avšak fakticky slouží na oddělení 19 policistů, ze kterých je 17 určeno pro přímý výkon služby. Území, na kterém je vykonávána, je ohraničeno obcemi Sopotnice a Dlouhá Třebová (sever – jih) a obcemi Hrádek a Hnátnice (západ – východ). Celková rozloha zajišťované oblasti je cca 136 km², na kterém dle posledního sčítání obyvatelstva žije cca 21 929 obyvatel.

Statistické výstupy pro analýzu kriminality na území města Ústí nad Orlicí jsou podle zadání Metodiky plánu prevence kriminality obce vypracovány a následně v textu členěny na následující oblasti: celková kriminalita (zločiny i přečiny), skladba kriminality, pachatelé a oběti kriminálních deliktů. Data poskytlo Obvodní oddělení Policie ČR Ústí nad Orlicí a Městská policie Ústí nad Orlicí, přičemž jde o nápad trestné činnosti na území města Ústí nad Orlicí.

3.1.1 Kriminalita

Kriminalita (zločiny i přečiny)

Tabulka 1: Kriminalita - meziroční srovnání

Rok	Celkem	Násilná	Mravnostní	Majetková
2010	445	21	4	280
2011	426	20	1	256
Srovnání	-19 / -4,3 %	-1 / -4,8%	-3 / -75%	-24 / -8,6%

Tabulka 2: Kriminalita – index na 10 tisíc obyvatel

Rok	Počet obyvatel	Index na 10 tisíc obyvatel
2010	14499	307
2011	14582	292

Největší podíl na celkovém nápadu trestné činnosti v Ústí nad Orlicí má majetková trestná činnost, přestože oproti minulému roku, můžeme spolu s mravností kriminalitou pozorovat její drobný pokles. Naopak násilná trestná činnost vykazuje oproti předchozím rokům spíše setrvávající stav.

Z hlediska indexu na 10 tisíc obyvatel je patrné, že kriminalita ve městě Ústí nad Orlicí byla v letech 2010 a 2011 na stejném úrovni. V průměru okolo 300 trestných činů na 10 tisíc obyvatel.

Majetková kriminalita - krádeže

Tabulka 3: Majetková kriminalita – meziroční srovnání

Rok	Krádeže vloupáním	Krádeže prosté	Krádeže ostatní
2010	103	157	14
2011	99	138	16

Tabulka 4: Krádeže – specifikace činů

Rok	kr. vloupáním do ostatních objektů	kr. věcí z automobilů	kr. součátek motorových vozidel	kr. jízdních kol	kr. v jiných objektech
2010	64	30	35	20	44
2011	68	24	16	18	33

Dlouhodobě je v největší míře v samotném městě Ústí nad Orlicí, stejně jako i v okolních lokalitách, zastoupena majetková trestná i přestupková činnost pachatelů. V největší míře jsou zastoupeny krádeže věcí z vozidel vč. pohonných hmot, dále vloupání do sklepních kójí panelových a činžovních domů, krádeže jízdních kol, krádeže v opuštěných či nehlídaných areálech podniků a firem, krádeže osobních věcí v době nakupování v supermarketech a odložených věcí v restauracích a barech. Následovány jsou protiprávní jednání na úseku občanského soužití a veřejného pořádku, ke kterým často dochází v místech, kde je podáván alkohol a není zde žádným způsobem omezena otevírací doba. V nemalém počtu případů dochází v této souvislosti i k újmám na zdraví s nutností lékařského ošetření.

Pachatelé

Tabulka 5: Pachatelé dle věku

Rok	Věk 0 - 14	Věk 15 - 18	Věk 18 a více	Recidivisté
2010	0	3	175	85
2011	2	1	178	92

Podíl zletilých pachatelů se v minulých letech nezměnil. Dokonce lze hovořit o drobném nárůstu. Drobné změny pozorujeme i v podílu trestných činů spáchaných nezletilými a mladistvými. U mladistvých lze hovořit o drobném poklesu, ale u nezletilých naopak zaznamenáváme zvýšení počtu trestných činů. Je však třeba připomenout, že tyto údaje vyplývají z objasněnosti trestné

činnosti, což znamená, že podíl nezletilých a mladistvých na neobjasněných TČ a tedy i celkové trestné činnosti může být vyšší.

Druhou nejvíce početnou skupinu pachatelů tvoří recidivisté, u kterých byla v letech 2010 – 2011 zaznamenána stoupající tendence. Z hlediska prevence hovoříme o sekundární až terciární prevenci, která je v případě recidivistů ve městě zajišťována především službami PMS ČR Ústí nad Orlicí. Plán prevence kriminality města se musí zaměřit na zastavení nárůst počtu trestních činů spáchanými recidivisty a zlepšit práci s touto skupinou.

Z hlediska pachatelů trestních činů má velký negativní vliv skutečnost, že Ústí nad Orlicí je železničním uzlem hlavní trati Praha – Brno a trati Letohrad – Polsko, což přispívá k velké migraci lidí, která v důsledku nepochybně přispívá ke zvýšení kriminality ve městě. Negativně se to naopak projevuje v objasněnosti TČ, protože řada pachatelů není místních, ale městem pouze projíždí.

Oběti

Tabulka 6: Oběti dle věku

Rok	Děti (0 - 18let)	Ženy	Osoby starší 65 let
2010	33	117	39
2011	24	108	31

Mezi nejrizikovější skupiny obětí patří děti do 18 let, ženy a obyvatelé starší 65 let. Na základě dat vidíme, že počty obětí se v posledních letech příliš nezměnili. Je proto potřeba zaměřit se na danou cílovou skupinu a pokusit se dlouhodobou koncepční prací v oblasti prevence kriminality výrazněji pomoci s poklesem počtu obětí.

3.1.2 Veřejný pořádek

Městská policie Ústí nad Orlicí působí ve městě od roku 1992, v současnosti v plném počtu 16 strážníků. Výkon služby Městské policie probíhá v nepřetržitém režimu, tzn. 24 hodin denně, 7 dní v týdnu, 365 dní v roce. Strážníci plní úkoly na celém území katastru města o rozloze 3 637 ha, kde žije téměř 15 000 obyvatel. Do směny nastupují vždy 3 strážníci. Vyžaduje-li to bezpečnostní situace nebo plánované úkoly je tento počet navýšen o potřebný počet strážníků.

Statistická data pro oblast přestupků jsou souhrnem dat všech zúčastněných subjektů, v jejichž kompetenci je řízení o jednotlivých druzích přestupků, tzn. správních orgánů obce, dále pak Policie ČR a Městské policie Ústí nad Orlicí.

Přestupky

Tabulka 7: Přestupky – meziroční srovnání

	Počet obyvatel		Přestupky - absolutní počet			Index na 10 tis. obyvatel			
Druh	k 31. 12. 2011	Změna proti roku 2010	rok 2010	k 31. 12. 2011	změna 10 - 11	rok 2010	rok 2011	změna 10 - 11 (index)	změna 10 - 11 (%)
Proti veřejnému pořádku	14 582 (+83)		43	47	4	29,7	32,2	-2,6	-8,7
Proti občanskému soužití			122	98	-24	84,1	67,2	16,9	20,1
Proti majetku			458	431	-27	315,9	295,6	20,3	6,4
Na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomániemi			24	14	-10	16,6	9,6	7,0	42,0
Celkem			647	590	-57	446,2	404,6	41,6	

Nejčastějšími přestupky ve veřejném pořádku jsou rušení nočního klidu, vandalství, majetkové delikty, znečištěování veřejného prostranství, narušování občanského soužití – vzájemné napadání a schválnosti obyvatel, šikana, konzumace alkoholu na veřejných prostranstvích, nezajištění psů a jejich volné pobíhání na veřejných prostranstvích. Nejrizikovějšími místy pro páchaní této přestupkové popřípadě trestné činnosti jsou zcela jistě noční podniky s non-stop provozem (*např. Typos, Cézar, Wigs, Anakonda, Sklep, Sportbar u Václava apod.*). V těchto zařízeních jsou nejčastěji zaznamenány rvačky, krádeže, hluční a problémoví hosté.

Pokud se týká přestupků proti majetku, které tvoří největší část celkového počtu, tak se dlouhodobě jedná především o krádeže zboží z obchodů za jejich běžného provozu, zde byl zaznamenán výrazný nárůst v podílu osob starších 65 let na tomto typu krádeží (*např. Tesco, Lidl, Penny Market atd.*).

Dalším faktorem negativně ovlivňujícím veřejný pořádek a čistotu ve městě jsou osoby bez domova. Jedná se přibližně o skupinu 10 osob s pobytom v Ústí nad Orlicí a nejbližším okolí. U nich je však počet tzv. plovoucí neboť v průběhu roku někteří z nich cestují i do jiných měst či případně nastupují výkon trestu.

Těžiště činnosti ochrany osob a majetku spočívá v prevenci, tj. co největšímu výskytu strážníků na pochůzkových trasách ve dne i v noci, které jsou naplánovány tak, aby pokryly co největší obydlené území města a zachytily co největší počet možných výskytů trestné činnosti a porušování pravidel občanského soužití.

Z hlediska nejvíce rizikových oblastí města a problémových skupin obyvatelstva můžeme vtipovat následující lokality:

Centrum města – zvýšený pohyb osob jak v denní tak noční době, vyšší počet restauračních zařízení a zejména non-stop zařízení (celkem 5 pouze v samotném centru); ve vyšší míře šetřeny drobné krádeže a napadání mezi hosty (často podnapilými), výtržnosti, narušování občanského soužití a přestupky proti veřejnému pořádku a majetku.

Samotné centrální Mírové náměstí je při příznivém počasí místem výskytu osob bez domova (dostupnost barů a prodejen, možnost „požádání“ o drobný finanční obnos, umístění laviček).

Sídliště (*Štěpnice, Hečmanka, Dukla, Hylváty*) – svůj vliv hraje v některých případech anonymita prostředí, evidován zvýšený počet vloupání do vozidel a krádeže věcí vč. zcizování pohonných hmot na parkovištích před panelovými a činžovními domy, velmi častá jsou v těchto lokalitách vloupání do společných sklepních prostor, koláren, sušáren a samotných sklepních kójí – odcizování jízdních kol a sportovního vybavení

Hylváty – svůj vliv má výskyt tří vyloučených lokalit (*ul. Třebovská, dvě v ul. Švermova*), dále neexistence kamerového systému města v celé této městské části. Nemalý vliv na výši kriminality má i soustředění sídel podniků a firem, často i opuštěných či zchátralých.

Nákupní centra (*Tesco, Penny, Lidl, Albert, Stop-Shop*) – častý výskyt osob bez domova v bezprostřední blízkosti těchto center, zvýšená kriminalita jak na úseku krádeží věci v těchto samotných centrech, tak ze zaparkovaných osobních vozidel

Wolkerovo údolí – zejména v letním období místo koncentrace mladé generace, z toho plynoucí přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití i proti majetku (poškozování mobiliáře parku)

Opuštěné areály - (*bývalá Cihelna, areály Perly*) – místo častého výskytu osob bez domova a zaměstnání, od jara do podzimu možnost přespání, krádeže věcí z těchto areálů (zejména barevné kovy)

Místa konání veřejných produkcí – (*Mírové náměstí, Kociánka*), popř. místa s hudební zábavou (*Typos bar Štěpnice, Dancing klub Domino, Sport Music Club*) – problém s veřejným pořádkem a hlučností zejména v letních měsících, vyšší koncentrace mládeže = vyšší riziko konzumace alkoholu a jiných omamných a psychotropních látek mladistvými, poškozování zařízení a mobiliáře, krádeže osobních věcí.

Velký vliv na zajištění veřejného pořádku má i provoz městského kamerového dohlížecího systému (MKDS). Kamery byly umístěny na nejvíce frekventovaná místa z hlediska pohybu osob i v dopravě po důkladné analýze a konzultaci s Policií ČR. V současné době je v provozu 9 analogových kamer a záznam je ukládán digitálně na HDD. Záznam využívají správní orgány obce, orgány Policie ČR (obvodní oddělení, skupina dopravních nehod, SKPV) pro dokumentaci přestupkového jednání i pro odhalování trestné činnosti.

V letech 2012 – 2015 je předpokládána optimalizace systému především v oblasti přenosu signálu na záznamové zařízení. Změna systému bude spočívat v přechodu ze stávajícího bezdrátového přenosu na datový přenos po kabelové síti.

3.1.3 Závěr bezpečnostní analýzy

Hlavní bezpečnostní problémy a pravděpodobné důvody jejich vzniku:

Nezaměstnanost (nedostatek pracovních příležitostí, nízké či žádné příjmy) mají za následek opatření si prostředků na živobytí protiprávní cestou, rodinné spory a problémy, vedoucí k narušování občanského soužití. Důvodem vzniku je masivní rušení pracovních míst a nevytváření nových pracovních míst.

Se zadlužeností domácností nebo osob (úzce spjaté s nezaměstnaností) souvisí potřeba obstarat finanční prostředky na splátky i protiprávní cestou. Důvodem vzniku je umoření předešlých dluhů, hrozba exekucí a osobních bankrotů, nekalé praktiky zástupců firem, které tyto služby nabízejí.

Se zneužíváním alkoholu a dalších omamných a psychotropních látek je spojeno páchaní protiprávní činnosti, ať už z důvodu ovlivnění (jednání proti obč. soužití, výtržnosti) tak z důvodu obstarání si prostředků na tyto látky (krádeže, vloupání). Důvodem je snadná dostupnost alkoholu (mnoho non-stopů v rámci města Ústí nad Orlicí) a omamných látek (nízká cena) a experimentování mládeže.

Recidivisté - průměrně polovinu trestních činů páchají recidivisté, se znalostí prostředí a závodových osob, znalostí postupu práce policie vč. dokazování. TČ souvisejí s obstaráváním si finančních prostředků na živobytí, ale i na tabák, alkohol či drogy. Důvodem jsou ztížené podmínky při začleňování těchto osob zpět do společnosti po výkonu trestu odnětí svobody, neochota a nechuť těchto osob se přizpůsobit hodnotám většinové společnosti, výhody štědrého sociálního systému.

3.2 Sociálně demografická analýza

Ve městě Ústí nad Orlicí žije 14 582 obyvatel a ve spádovém území ORP žije celkem 26 578 obyvatel.

Nadále pokračuje všeobecný trend stárnutí populace – zvyšuje se průměrný věk a absolutní i relativní zastoupení ve věkové kategorii 65+. V roce 2004 byl průměrný věk 39,8 a v roce 2010 tento věk již činil 41,5. Obyvatelé nad 65 let v roce 2004 tvořili 14,8% celkové populace v Ústí nad Orlicí a v roce 2010 to již bylo 16,9%. V roce 2010 byl zaznamenán celkový záporný přírůstek obyvatel (66 obyvatel), úbytek stěhováním byl 304, přistěhovalo se 257 osob, narodilo se 132 dětí, zemřelo 151 osob, přirozený přírůstek byl záporný, a to 19 obyvatel.

Tabulka 8: Sociálně demografický vývoj v letech 2002 – 2011

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Celkový přírůstek	8	-51	-24	-89	-54	-157	-40	-102	-66	-66
Přirozený přírůstek	-33	-14	-4	-13	20	-28	7	-5	-19	-1
Migrační saldo	41	-37	-20	-76	-74	-129	-47	-97	-47	-65
Živě narození	148	162	171	145	179	155	173	160	132	143
Zemřelí	181	176	175	158	159	183	166	165	151	144
Přistěhovalí	371	306	317	293	263	267	250	224	257	235
Vystěhovalí	330	343	337	369	337	396	297	321	304	300
Sňatky	87	66	69	66	82	72	77	62	56	59
Rozvody	50	47	63	61	40	37	30	40	39	43
Potraty	76	44	70	86	60	66	67	62	59	62
Stav k 31. 12.	15082	15031	15007	14918	14864	14707	14667	14565	14499	14582

Ke dni 31. 12. 2011 žilo v Ústí nad Orlicí 14 582 občanů ČR, z toho 6 959 mužů a 7 623 žen. V roce 2011 bylo uzavřeno 59 sňatků, narodilo se 143 dětí a zemřelo 144 osob. Z Ústí nad Orlicí se odstěhovalo 300 obyvatel a přistěhovalo se 235 osob. Průměrný věk obyvatel města byl 41,7 let a nejpočetnější skupinou byly osoby ve věku 61 – 89 let. Žilo zde 68 seniorů ve věku nad 90 let (27 mužů a 41 žen).

Tabulka 9: Věková struktura obyvatel v Ústí nad Orlicí ke dni 1. 1. 2012

Věk	Občané s platným trvalým pobytom		
	Celkem	Muži	Ženy
0 - 15	2033	1055	946
16 - 25	1574	776	788
26 - 40	3088	1541	1492
41 - 60	3686	1778	1869
61 - 89	3840	1682	2131
90 - 100	68	27	41

Pro přiblížení situace ve městě Ústí nad Orlicí jsou v níže uvedených tabulkách zpracována data týkající se nezaměstnanosti, počtu vyplacených dávek hmotné nouze (příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení mimořádná okamžitá pomoc), dávek státní sociální podpory (sociální příplatek, příspěvek na bydlení) a počtu cizinců zde žijících.

Tabulka 10: Meziroční srovnání míry nezaměstnanosti 2008 - 2011 pro město Ústí nad Orlicí

	2008	2009	změna 08 - 09	2010	změna 09 - 10	2011
Míra nezaměstnanosti	6,5	10,8	+4,3	10,3	-0,5	9,4
Počet uchazečů a práci CELKEM	544	870	326	850	-20	769
Nezaměstnaní více než 12 měsíců	121	211	+90	326	+115	330
Index na 10 tis. obyvatel	371	597	226	586	-11	527

Tabulka 11: Vyplacené dávky hmotné nouze v letech 2010 a 2011

Dávka	2010	Index na 10 tis. obyvatel	2011	Index na 10 tis. obyvatel
Příspěvek na živobytí	2839	1958	3171	2175
Doplatek na bydlení	688	475	635	435
Mimořádná okamžitá pomoc	68	47	102	70

Tabulka 12: Vyplacené dávky státní sociální podpory v letech 2010 a 2011

Dávka	2010	Index na 10 tis. obyvatel	2011	Index na 10 tis. obyvatel
Sociální příplatek	3540	2428	684	469
Příspěvek na bydlení	3936	2699	4200	2880

3.2.1 Sociálně vyloučené lokality v Ústí nad Orlicí

Na základě Gabalovy analýzy z roku 2006 jsou na území města registrovány čtyři vyloučené lokality a to Královehradecká 719, Vrbova 41, Švermova 178, Třebovská 50. Od té doby zaměstnanci odboru sociálních služeb registrovali další lokality s obdobnými znaky na ulici Třebovská 436, Švermova 148, Lukesova 325, Pražská 77 a Na Rámech 207. Tyto lokality jsou také uvedeny v analýze Pardubického kraje z roku 2011. Nelze jednoznačně říci, že dochází k nárůstu těchto lokalit. Některé lokality zanikají, příkladem je Vrbova 41, kde došlo k demolici objektu a přeskupení většiny obyvatel do objektu Na Rámech 207. V posledním roce i objekt J. K. Tyla 1092, 1093, kde došlo k nastěhování většího počtu romských rodin mezi původní obyvatele, začal vykazovat znaky vyloučené lokality.

Vyloučené lokality:

Švermova 178, 148 – Prostorově nevyloučená lokalita s vysokou koncentrací sociálně slabých rodin, převážně romských, úplných i neúplných. Tvoří ji činžovní dům o dvou vchodech ve vlastnictví města. Jeho obyvatelé jsou dlouhodobě nezaměstnaní a jsou závislí na sociálních dávkách. Někteří pracují příležitostně „načerno“ nebo si přivydělávají sběrem železa. V objektu č.p. 148 bydlí cca 22 lidí a v č.p. 178 cca 15 osob. Z celkového počtu 17 dětí navštěvuje 5 dětí nedalekou základní školu, 5 školu speciální a 1 dítě mateřskou školu.

Třebovská 50 - Lokalitu tvoří nájemní činžovní dům se pěti byty. Dům se nachází v běžné zástavbě. Obyvatelé jsou dlouhodobě nezaměstnaní, závislí na sociálních dávkách. Potýkají se se zadlužeností od nebankovních institucí a lichvářů. Mezi velké problémy patří i nepravidelnost v platbách nájemného, starých dluhů na nájemném, komunálního odpadu a dalších plateb, čímž narůstají poplatky z prodlení. Lokalita je obydlena 16 obyvateli. Z celkového počtu 10 dětí navštěvují 4 děti základní školu, 1 odborné učiliště a 1 speciální školu.

Třebovská 436 – Lokalita je tvořena domem, který se nachází v běžné zástavbě, v bezprostředním sousedství sociálně nevyloučených. Obyvatelé jsou závislí na sociálních dávkách, dlouhodobě nezaměstnaní. Problemy této lokality jsou vedle zadluženosti a neplacení nájemného drobná trestná činnost, především krádeže a alkoholismus. Odhad počtu romských obyvatel této lokality je 17. Z celkového počtu 8 dětí, navštěvuje základní školu 1 dítě, speciální 5 dětí.

Lukesova 325 – Vyloučená lokalita je tvořena jedním nájemním bytovým domem, který se nachází v běžné zástavbě. V lokalitě docházelo k distribuci drog a byla zde vysoká míra nezaměstnanosti hlavně mládeže. Převážnou část obyvatel tvoří matky s nezaopatřenými dětmi, které jsou závislé na sociálních dávkách. V současné době žije v objektu 10 obyvatel. Z celkového počtu 6 dětí navštěvují všechny základní školu.

Pražská 77 – Lokalitu tvoří obytný dům s pěti nájemními byty obklopený rodinnými domky. Vlastníkem domu je město a v domě žijí výlučně Romové v počtu 18 osob. Část obyvatel pobírá invalidní a starobní důchody, ostatní jsou dlouhodobě nezaměstnaní, závislí na sociálních dávkách. Velkým problémem je požívání alkoholu, který vede k sousedským sporům a konfliktům, dluhy na nájemném a zadluženost od nebankovních institucí, drobné krádeže. Z celkového počtu 7 dětí navštěvuje 4 děti základní školu a 1 mateřskou školu.

Na Rámech 207 – Lokalita je tvořena přízemním domem se třemi nájemními byty. Vlastníkem domu je město. Největším problémem je dlouhodobá nezaměstnanost, zadlužení a závislost na sociálních dávkách. Odhad počtu romských obyvatel je 12. Obyvatelé se potýkají s dlouhodobou nezaměstnaností, zadlužováním od nebankovních institucí, značnými dluhy na nájemném a službách. Dalšími problémy je alkoholismus a drobná trestná činnost, vzájemné konflikty mezi nájemníky. Z celkového počtu 5 dětí 3 navštěvují speciální školu.

J. K. Tyla 1092, 1093 - Jedná se o dvou vchodový činžovní dům o 24 bytech ve vlastnictví města, kde žije převážná většina romských rodin. Převážná část obyvatel je dlouhodobě nezaměstnaná a je závislá na sociálních dávkách či důchodech. Potýkají se s velkými dluhy na nájemném, dluhy za komunální odpad, zadlužeností od nebankovních institucí a lichvářů. Panují zde konflikty mezi nájemníky, obyvatelé se nestarají o společné prostory, objevuje se zde drobná trestní činnost, velkým problémem je požívání alkoholu. Z celkového počtu dětí 22 navštěvuje 7 dětí základní školu, 1 do speciální školy, 3 mateřskou školu a 1 na odborné učiliště.

3.2.2 Ohrožené a rizikové děti a mládež

Se skupinou ohrožených a rizikových dětí a mládeže pracuje na území města, vedle dalších organizací, oddělení sociálně právní ochrany dětí odboru sociálních služeb městského úřadu Ústí nad Orlicí.

Tabulka 13: Ohrožené a rizikové děti a mládež dle evidence OSPOD v letech 2009 a 2011

Popis	2009	2010	2011
Případů celkem za rok:	1020	1002	1066
<i>1) z toho živých spisů</i>	463	472	584
<i>2) z toho nových OM</i>	121	127	132
<i>3) z toho nových NOM</i>	110	104	108
Případy kurátora pro mládež celkem:	139	119	122
<i>1) z toho děti do 15 let</i>	60	62	50
<i>2) z toho mládež nad 15 let</i>	79	57	72
Trestná činnost celkem:	16	8	8
<i>1) z toho děti</i>	12	2	3
<i>přestupky</i>	12	21	14
<i>výchovné problémy</i>	111	90	90
<i>dohledy</i>	15	6	12
<i>Ústavní péče</i>	43	26	40
<i>Výchovná opatření mladistvým</i>	4	4	6
<i>Uložená opatření dětem do 15 let</i>	2	2	12
<i>Návrh na předběžné opatření</i>	3	3	4

Oddělení sociálně právní ochrany dětí evidovalo v letech 2009 – 2011 okolo 234 nových případů, přičemž patrný je drobný nárůst nových spisů Om (v roce 2011 132 Om oproti 121 Om v roce 2009). Ve vybraných letech kurátor pro mládež musel řešit v průměru 126 případů, kdy největší podíl tvořili výchovné problémy a nařízení ústavní péče. V roce 2009 řešilo OSPOD 16 případů trestné činnosti dětí a mládeže, přičemž 12 případů bylo spácháno dětmi do 15 let. V letech 2010 – 2011 došlo k mírnému snížení trestné činnosti a především skutků spáchaných dětmi. Spáchaná přestupková činnost však v minulých letech vykazuje setrvalý stav okolo 16 případů.

Z hlediska prevence kriminality ve městě Ústí nad Orlicí se jako důležitý jeví počet nařízené ústavní péče u dětí a mládeže, neboť se jedná o jedince, kteří patří k nejvíce ohroženým sociopatologickým chováním. V letech 2009 a 2011 byl zaregistrován poměrně vysoký počet uložené ústavní péče v průměru 41 případů, přičemž v roce 2010 byla ústavní péče uložena pouze v 26 případech. Je však nutné podotknout, že údaje neodráží stav na konci roku, ale počet nařízené ústavní péče v průběhu roku. Daný rozdíl může být zapříčiněn zvýšeným počtem krátkodobých ústavních péčí, které byly nařízeny i dětem čekajícím na vyřízení pěstounské péče. Přesto je potřeba se v plánu prevence kriminality zaměřit na cílovou skupinu dětí a mládeže.

3.2.3 Závěr sociálně demografické analýzy

Rozbor dostupných statistických dat a analýz ukazuje, že situace ve městě Ústí nad Orlicí je z hlediska sociálně demografických ukazatelů podprůměrná. Případné další zvýšení nezaměstnanosti, vzrůst závislosti na sociálních dávkách a rozšíření skupin obyvatelstva s nejnižšími příjmy mohou tvořit kriminogenní faktory, které by mohly mít v krátké budoucnosti negativní dopad na dlouhodobě stabilizovanou situaci v oblasti páchání kriminality. Predikce dalšího vývoje v sociální oblasti je závislá na dalším vývoji ekonomické situace celého státu a globálním hospodářském vývoji. Zachování sociálního smíru by mělo být do dalších let jednou z priorit při řízení věcí veřejných na všech úrovních státní správy. Možnosti místní samosprávy ovlivnit sociální oblast jsou značně omezeny, protože sociální politika a politika zaměstnanosti patří mezi politiky centrálně řízené.

3.3 Institucionální analýza

Nezbytným předpokladem úspěšné prevence kriminality je koordinace mezi řadou subjektů, přičemž činnost by měla zastřešovat pracovní skupina prevence kriminality.

Název	Cílová skupina	Činnost
Středisko výchovné péče Mimoza, Ústí nad Orlicí	Děti a mládež s rizikovými projevy chování a jejich rodiny	Řešení problémů v rodině, ve škole, vyslechnutí a pomoc v krizové životní situaci, psychologické a speciálně pedagogické poradenství a terapeutická pomoc při řešení osobních problémů, poradenství a pomoc v otázce zneužívání drog.
Probační a mediační služba, středisko Ústí nad Orlicí	Dospělí, děti a mládež	Zprostředkování účinného a společensky prospěšného řešení konfliktů spojených s trestnou činností a současně organizuje a zajišťuje efektivní a důstojný výkon alternativních trestů a opatření s důrazem na zájmy poškozených, ochranu komunity a prevenci kriminality.
o.s. Rubikon	V rámci partnerství s PMS	Program Mentor: Mentor aktivně spolupracuje s rodinami, školami a OSPOD. Přispívá ke snížení rizika recidivy a sociálního vyloučení romských klientů.
o.s. Romodrom	V rámci partnerství s PMS	Program Romodrom: Vězeňský program zaměřený na poskytování podpory a poradenství osobám dotčeným výkonem trestu odnětí svobody.
Pedagogicko – psychologická poradna Ústí nad Orlicí	Děti, mládež do 26 let, rodiče	Psychologická pomoc ohroženým rodinám, včetně diagnostiky poruch u dětí s následnou péčí o ně. Také se věnuje výchovným programům na jednotlivých školách.
Rodinná a manželská poradna	Osoby v obtížné životní situaci	Odborné poradenství, psychoterapie.
SKP-Centrum, o. p. s.	Osoby ohrožené sociálním vyloučením	Terénní program v sociálně vyloučených romských lokalitách, odborné poradenství.
Laxus o. s.	Osoby závislé na návykových látkách	Odborné poradenství, terénní programy.
Amalthea, o. s.	Rodiny s dětmi	Sociálně aktivizační služby, centrum náhradní rodinné péče, sanace rodiny.
Fond ohrožených dětí	Rodiny s dětmi	Sociálně aktivizační služby.
Kontakt, o. s. (Linka důvěry)	Osoby v obtížné životní situaci	Odborné sociální poradenství.
Dům dětí a mládeže Ústí nad Orlicí	Děti a mládež	Zájmové vzdělávání všech věkových kategorií v oblasti sportovních, uměleckých, hudebních, vědeckých, technických, turistických, rekreačních a odborně vzdělávacích aktivit.

Oblastní charita Ústí nad Orlicí	Osoby v nepříznivé sociální situaci	Dluhové poradenství, právní pomoc, sanace rodiny (program Šance pro rodinu).
Sbor Jednoty bratrské Ústí nad Orlicí	Děti a mládež	Volnočasové aktivity, deskové hry, příměstské tábory.
Mateřská a rodinná centra (Srdíčko, Medvídek)	Děti do cca 6 let věku se svými rodiči a prarodiči, těhotné ženy	Podporující aktivizační a socializační služby rodičům na mateřské a rodičovské.
Kluby důchodců (Abraham klub, Senior centrum ČČK, Senior klub města Ústí nad Orlicí)	Senioři a příjemci jakéhokoli důchodu	Pomoc seniorům, osobám v tíživé životní situaci, osobám osamělým, s organizací volného času, v navazování kontaktů, začleňování do společnosti.

3.3.1 Komunitní plánování sociální služeb Ústí nad Orlicí

Ve střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb Ústí nad Orlicí 2010 – 2013 má město své aktivity zaměřené na primární prevenci kriminality. Problematikou se blíže zabývá pracovní skupina „Osoby v obtížné životní situaci a rodiny s dětmi, mládež“, jejíž hlavní prioritou je právě primární prevence a jedním z jejich nových opatření (dosud nerealizovaných) je vybudování Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, zajištění aktivit pro děti a mládež (preventivní přednášky a workshopy) v návaznosti na nízkoprahové zařízení, či aktivity pro dospělé (přednášky a debaty).

Komunitní plán zaměřuje svá opatření na terénní práci ve vyloučených romských lokalitách a ostatních romských komunitách s cílem řešení či nalezení řešení sociálních problémů, aktivizace jednotlivců a podpory jejich snahy řešit tyto problémy vlastními silami. Dalším stanoveným cílem je rozvoj aktivizačních služeb pro rodiny, které budou podporovat rodiny s nezaopatřenými dětmi v jejich obtížné situaci a pomoc při obnově základních funkcí rodiny. Pracovní skupina také podporuje stávající služby především terénního programu Laxus, o. s. zaměřeného na uživatele drog a poskytovaní Harm reduction.

3.3.2 Závěr institucionální analýzy

Na základě institucionální analýzy je zřejmé, že město Ústí nad Orlicí má širokou síť spolupracujících organizací a subjektů, které se podílejí na prevenci kriminality a prostřednictvím sociálních služeb na prevenci v oblasti sociálně patologických rizik. Jedná se jak o organizace státní, tak organizace zřizované městem, a zejména nestátní neziskové subjekty. Činnost sociálních služeb je koordinována prostřednictvím komunitního plánování. Činnost v oblasti prevence kriminality je na území města řízena a koordinována především Městskou policií Ústí nad Orlicí. Městská policie úzce spolupracuje s Policií České republiky a PMS ČR středisko Ústí nad Orlicí. Přesto je v rámci Komise prevence kriminality důležité se v příštích letech zaměřit na zlepšení koordinace a předávání informací mezi jednotlivými subjekty.

4 Identifikace problémů, cílové skupiny, vymezení priorit, cílů a opatření

Komisí prevence kriminality byly identifikovány problémy, vymezeny priority, cíle a konkrétní opatření směřující ke snižování míry a závažnosti trestné činnosti, jejich příčin a následků zvyšování pocitu bezpečí občanů na území města.

Při tvorbě preventivních programů města Ústí nad Orlicí v období 2012 – 2015 bude kláden důraz na přijímání takových preventivních opatření, kde budou zohledněny specifické problémy města a strukturovanost výskytu sociálně patologických jevů, včetně kriminálních deliktů i trestné činnosti.

4.1 Definování problémů ve městě

- Majetková trestná činnost;
- Trestná činnost páchaná na seniorech;
- Kriminalita páchaná dětmi a mládeží;
- Podíl recidivistů na páchání trestné činnosti;
- Bezdomovectví;
- Nezájem veřejnosti o informovanost v oblasti prevence kriminality a o možnostech opatření své vlastní ochrany a bezpečnosti;
- Narůstající zadluženost, exekuce zadlužených obyvatel;
- Sociálně slabé rodiny s dětmi.

4.2 Cílové skupiny

Prioritně budou podporovány projekty zaměřené na následující cílové skupiny:

- Děti a mládež;
- Rodiny (s rizikem výskytu kriminálního chování u jejich členů);
- Osoby ohrožené sociálním vyloučením a osoby v krizi (Recidivisté, apod.);
- Oběti trestných činů (se zřetelem na seniory a osoby se zdravotním postižením), včetně obětí domácího násilí;
- Odborná veřejnost a obyvatelé města Ústí nad Orlicí.

4.3 Vybrané cílové skupiny a koordinace jejich aktivit

Děti a mládež

Údaje bezpečnostní analýzy naznačují, že je potřeba se více zaměřit na prevenci kriminality a sociopatologických jevů u dětí a mládeže. Jako znepokojující lze hodnotit počet nařízených výkonů ústavní péče, drobnou kriminalitu dětí a mládeže, projevy šikany, vandalismu, požívání alkoholických nápojů na veřejnosti či obtěžování seniorů.

Rizikovou skupinu představují zejména jedinci ze sociálně znevýhodněného prostředí a sociálně vyloučených lokalit ve městě. Jde o bezprizorní mládež, ale hlavně děti ve věku do 15 let, které se potulují ve skupinkách po městě, obývají autobusové čekárny, lavičky v parcích a svůj volný čas nezávaznou činností. Příčinou takového chování je především prostředí, ze kterého dané děti a mládež pochází. Jde o prostředí, kde nejsou prostředky pro dostatečný rozvoj dítěte, a kde je rodina odkázána na pomoc z vnějšího prostředí.

Ve městě Ústí nad Orlicí není žádný komunitní prostor, pro výše uvedenou skupinu dětí a mládeže, který by bylo možné využívat pro smysluplné trávení volného času a další aktivity (aktivity rozvíjející osobnost a dovednosti). Volnočasové aktivity ve městě sice zajišťuje DDM Ústí nad Orlicí, sbor Jednoty bratrské, sportovní organizace a kluby, Základní umělecká škola apod.. Avšak v těchto klubech a kroužcích najdou uplatnění jen ti „slušní“, manuálně zruční, fyzicky zdatní a hlavně finančně zajištění, ostatní děti a mládež se poté cítí diskriminovány či si vůbec nemohou tyto kroužky a kluby dovolit. Podrobněji o organizacích a institucích operujících na území města vypovídá institucionální analýza.

Prací s touto cílovou skupinou se v současné době zabývá kurátor pro mládež, který na vyžádání školy provádí přednášky pro žáky, kteří dosáhli 15 let věku. Také OSPOD ve spolupráci s Městskou policií Ústí nad Orlicí organizují pro děti a mládež ze sociálně slabých rodin zážitkové tábory. O informovanost dětí a mládeže se formou besed a programů stará Městská policie ÚO a Police ČR Ústí nad Orlicí. Probační a mediační služba Ústí nad Orlicí také přispívá k prevenci kriminality probačními programy a programy k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti dětí a mladistvých. Přesto lze hodnotit tyto aktivity, bez podpory kvalitního zázemí v podobě volnočasového klubu, jako nedostatečné a dílčí, neboť je důležitá komplexnost a provázanost poskytovaných služeb. Důležité je zapojit všechny instituce i organizace do vzájemné spolupráce v práci s cílovými skupinami.

Ve školách a školských zařízeních na území města Ústí nad Orlicí a za jeho finanční podpory byly v minulých letech zorganizovaný akce zaměřené na primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže. Celkem se jednalo o 73 akcí, na které město přispělo částkou 232 200 Kč.

V následujících letech 2012 – 2015 se město chce více zaměřit na podporu rozvoje dětí a mládeže. Je potřeba zaměřit se na plnohodnotné využití volného času a zároveň podporovat seberozvíjení.

Recidivisté

Znepokojující je vysoký počet recidivistů, u kterých byla v letech 2010 – 2011 zaznamenána stoupající tendence.

S jedinci ve VTOS se pracuje již ve vězení – agenda sociálního kurátora, který je jedinci k dispozici i po propuštění. Ovšem v současné době je tato pozice značně stížená motivací jedinců ke spolupráci, neboť sociální kurátor přišel o možnost poskytování jednorázové peněžité nebo věcné dávky do výše 1000,-Kč. Jedinci tedy nejsou nuceni kontaktovat sociálního kurátora. Kromě toho se práci se skupinou osob proutěných z VTOS či VV, potažmo skupině recidivistů ve městě věnuje PMS ČR v Ústí nad Orlicí a to formou probačních programů a programů k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti dětí a mladistvých. Probační a mediační služba, MěÚ Ústí nad Orlicí a další instituce spolupracují s o.s. Rubikon, který zajišťuje program "Mentor" a s o.s. Romodrom zajišťující tzv. Vězeňský program Pardubice. S cílovou skupinou do styku při výkonu terénní práce přichází i sociální pracovníci SKP – Centra, kteří jsou jedincům k dispozici při řešení osobních problémů.

Hlavním problémem, u skupiny recidivistů je kromě motivace také zajištění životně důležitých pilířů po propuštění z VTOS – tzn. zajištění bydlení, zaměstnání jedince a jeho návratu do společnosti. Město v současnosti nemá vlastní ubytovny, vše je zajišťováno soukromým sektorem. Přidělení bytu ve vlastnictví města narází na ustanovení, že žadatel nesmí mít dluhy vůči městu – většina propuštěných tuto podmínsku neplní. Proto plán prevence města na léta 2012 – 2015 počítá s důraznějším přístupem k této skupině osob a s jejich pomocí při resocializaci.

Senioři

Mezi osoby ohrožené trestnou činností patří bezesporu senioři. Ve městě Ústí nad Orlicí žije v současné době okolo 3840 osob nad 60 let, přičemž v roce 2011 se oběťmi trestných činů stalo 31 z nich.

V současné době se skupině seniorů věnuje několik organizací (viz. Institucionální analýza) zajišťující jak základní péči, tak volnočasové aktivity. Město samo pro zvýšení bezpečnosti seniorů

pořídilo do třech domů s pečovatelskou službou SOS tlačítka, která v případě nouze přivolají Městskou policii Ústí nad Orlicí. Celkově se jedná o 10 tlačítek.

Problémem je především zranitelnost a neinformovanosti této cílové skupiny. SOS tlačítka nejsou a nemohou být instalována ve všech bytech seniorů a ani nedokážou vyřešit či zvýšit bezpečnost ve všech případech. Plán prevence města na léta 2012 – 2015 počítá s projekty zaměřenými na zvýšení bezpečnosti seniorů.

4.4 Cíle a priority

4.4.1 Cíle Koncepce prevence kriminality města Ústí nad Orlicí v období 2012 – 2015:

- Zvyšování pocitu bezpečí občanů a snižování míry a závažnosti trestné činnosti.
- Snižování výskytu delikventních činností a rizikového chování u cílových skupin nebo jejich ochrana.
- Efektivní a komplexní přístup k řešení definovaných problémů.

4.4.2 Priority směřující k naplnění stanovených cílů

- Koordinace a spolupráce orgánů státní správy a samosprávy, policií a dalších subjektů podílející se na prevenci kriminality ve městě.
- Podpora informování občanů za účelem zprostředkování informací o nebezpečích ohrožení různými formami trestné činnosti a o možnostech ochrany před ní.
- Omezování příležitostí páchání násilné a majetkové kriminality.
- Podpora sociální prevence se zaměřením na doplnění chybějících služeb v síti aktivit prevence kriminality.
- Podpora situačních opatření zaměřených na zvýšení bezpečnosti v lokalitách ve větší míře zatížených trestnou činností a v jinak rizikových místech.
- Podpora medializace problematiky prevence kriminality.
- Vzdělávání osob zainteresovaných v činnostech souvisejících s prevencí kriminality.
- Rozvoj a udržení stávajících, doplnění chybějících služeb, programů a aktivit v systému prevence kriminality

Prevence kriminality je chápána jako komplex nerepresivních sociálních a situačních opatření s cílem omezovat a snižovat trestnou činnost, pomáhat obětem trestných činů, zapojovat rizikové skupiny obyvatel do preventivních aktivit a zvyšovat povědomí veřejnosti o prevenci kriminality a metodách ochrany před trestnou činností.

5 Definování priorit pro léta 2012 - 2015

Konkrétní způsob měření efektivity dopadu jednotlivých opatření, aktivit a projektů bude vždy vypracován pro jednotlivé dílčí projekty, které budou součástí Programu prevence kriminality města Ústí nad Orlicí na daný rok.

5.1 Priority společné pro všechny cílové skupiny

Na problémy a cílové skupiny definované výše jsou zaměřeny následující priority. Definované priority se do jisté míry prolínají s opatřeními stanovenými ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb Ústí nad Orlicí 2010 – 2013.

A. Koordinace a spolupráce orgánů státní správy a samosprávy, policií a dalších subjektů podílející se na prevenci kriminality ve městě.

Popis: Vzájemná spolupráce a předávání informací na a mezi všemi úrovněmi subjektů působících v oblasti prevence kriminality, o vývoji kriminality, „rizikových stavech“ a sociální situaci ve městě, o aktivitách a činnostech na poli prevence kriminality, problematice dětí a mládeže s rizikovým způsobem trávení volného času.

Zodpovídá: Všechny zainteresované subjekty podílející se na prevenci kriminality ve městě.

Termín: Průběžně

Výstupy:

- A.1** Komise Rady města Ústí nad Orlicí
- A.2** Komise prevence kriminality města Ústí nad Orlicí
- A.3** Komise Krizového řízení
- A.4** Koordinační skupina a pracovní skupina Komunitního plánování sociálních služeb

Financování: bez finančních nároků

B. Podpora informování občanů za účelem zprostředkování informací o nebezpečích ohrožení různými formami trestné činnosti a o možnostech ochrany před ní.

Popis:

- Informovat veřejnost, širokou i odbornou, o aktivitách a činnostech na poli prevence kriminality, o sociálních službách poskytovaných ve městě.
- Zvyšovat informovanost obyvatel a motivaci k aktivnímu přístupu k zajištění vlastní bezpečnosti a ochraně majetku, s důrazem na cílovou skupinu Senioři a osoby se zdravotním postižením.
- Besedy a přednášky pro cílové skupiny.

Zodpovídá: Všechny zainteresované subjekty podílející se na prevenci kriminality ve městě.

Termín: Průběžně

Výstupy: **B.1** Vlastní stránka prevence kriminality na webu města Ústí nad Orlicí a informace o organizacích podílejících se na prevenci kriminality ve městě včetně odkazů na jejich webové stránky

B.2 Tisk, tiskové zprávy, medializace úspěšných projektů

B.3 Besedy, přednášková činnost, edukační cykly; např.: *přednášky zaměřené na cílovou skupinu Senioři a osoby se zdravotním postižením, cílem projektu bude snížit riziko trestné činnosti na cílové skupině, nabídnout vhodnou pomoc při již vzniklé trestné činnosti apod. (spolupráce města Ústí nad Orlicí, MP, PČR, OSPOD apod.)*

B.4 Dny otevřených dveří, setkávání s veřejností, prezentační a diskusní setkávání, apod.

B.5 Vzdělávání

B.6 Informační materiály (samolepky, plakáty, letáky,...)

Financování: Město Ústí nad Orlicí, MPSV, MV ČR, popř. bez finančních nákladů

C. Omezování příležitostí páchaní násilné a majetkové kriminality

Popis: Prevence kriminality páchaná na veřejných prostranstvích, prevence majetkové trestné činnosti.

Zodpovídá: Město Ústí nad Orlicí, MP, PČR, Komise prevence kriminality

Termín: 2012 - 2015

Výstupy: **C.1** Projekty situační prevence – jejich cílem je znesnadnění spáchání trestného činu, zvýšení rizika pro pachatele, že bude dopaden; např.:

- **Optimalizace městského dohlížecího systému (MKDS)** - v letech 2012 – 2015 je předpokládána optimalizace systému především v oblasti přenosu signálu na záznamové zařízení. Změna systému bude spočívat v přechodu ze stávajícího bezdrátového přenosu na datový přenos po kabelové síti.

C.2 Asistent prevence kriminality – v letech 2012 – 2015 chce město Ústí nad Orlicí zřídit pozici asistenta prevence kriminality, který by asistroval Městské policii Ústí nad Orlicí převážně při snižování počtu spáchaných trestních činů i přestupků (protiprávního jednání obecně) v sociálně vyloučených lokalitách. Druhotnou funkcí bude motivace k zaměstnání pro osoby dlouhodobě nezaměstnané a obtížně zaměstnatelné obývající sociálně vyloučené lokality.

Financování: Město Ústí nad Orlicí, MPSV, MV ČR, popř. bez finančních nákladů

5.2 Cílová skupina Děti a mládež a Rodiny

D. Podpora vzdělávání a trávení volného času rizikových a delikventních dětí a mládeže

Popis: Podpora vzdělávání a aktivit vedoucích ke smysluplnému a aktivnímu trávení volného času cílové skupiny, poskytování dětem a mládeži příležitosti realizovat své nápady, prezentovat svou práci, rozvíjet svou osobnost,...

Zodpovídá: Město Ústí nad Orlicí, MV ČR, MPSV, OSPOD, PPP

Termín: 2012 – 2015

Výstupy: **D.1** Sociální prevence - **Volnočasový klub pro děti a mládež** - v letech 2012 – 2015 počítá město se vznikem volnočasového klubu, který by měl poskytovat služby dětem rizikovým a delikventním, zejména ze sociálně znevýhodněného prostředí, se zvláštním zřetelem na jedince pocházející ze sociálně vyloučených lokalit ve městě. Projekt by měl být podpořen službou dobrovolníků (mentorů), kteří by do zařízení docházeli spolu se svěřenými jedinci.

D.2 Sociální prevence - **Mentoring** – s podporou místní organizací, či organizací poskytující služby ve městě vytvořit systém doučování a mentoringu (formou dobrovolnictví) pro předem vtipované děti především ze sociálně znevýhodněného prostředí. Náplní práce by mělo být doučování, vedení k aktivnímu trávení volného času, doprovázení, poradenství apod. Výkon by měl být podpořen vznikem volnočasového klubu na území města.

D.3 **Práce s dětmi a mládeží jejichž rodiče jsou ve VTOS nebo VV** - v návaznosti na vysoký počet recidivistů ve městě je v plánu na léta 2012 – 2015 potřeba zlepšit individuální práci s dětmi a mládeží, jejichž rodiče jsou ve VTOS nebo VV, propojit práci s celou rodinou a využívat možnosti asistovaných návštěv.

Financování: PMS, Město Ústí nad Orlicí, MPSV, MV ČR, popř. bez finančních nákladů

E. Rozvoj a udržení stávajících, doplnění chybějících služeb, programů a aktivit v systému prevence kriminality

Popis: Zachování rozsahu a kvality stávajících služeb, osvědčených projektů a aktivit prevence kriminality, popř. rozšíření nabídky o činnosti, které ve městě dosud scházejí.

Výstupy: **E.1 Probační programy a programy k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti dětí a mladistvých** - PMS Ústí nad Orlicí již organizuje probační

program, na kterém spolupracují lektori z řad OSPOD, PČR a MP. Cílem této aktivity je zvýšit právní vědomí dětí a mládeže a to formou přednáškové činnosti a následné soutěže s odměnami. V letech 2012 – 2015 bude snahou města zahájit a podpořit dané aktivity.

Zodpovídá: PMS, Město Ústí nad Orlicí, MP, PČR, OSPOD

Termín: 2012 – 2015

E.2 Víkendové, prázdninové a poznávací pobuty pro rizikové děti a mládež – cílovou skupinou jsou děti a mládež v evidenci OSPOD.

Zodpovídá: Město Ústí nad Orlicí – OSPOD, MP

Termín: 2012 – 2015

E.3 Projekty zaměřené na individuální práci s dětmi a mládeží – soustředěnější a intenzivní práce s klienty, kteří se opakovaně dopouštějí rizikového chování a vyžadují zvýšenou péči ze strany odborníků.

Zodpovídá: Město Ústí nad Orlicí – OSPOD, SKP – Centrum

Termín: 2012 – 2015

Financování: Město Ústí nad Orlicí, PMS MPSV, MŠMT, MV ČR, popř. bez finančních nákladů

5.3 Cílová skupina Osoby ohrožené sociálním vyloučením a osoby v krizi

F. Podpora realizace terénních sociálních služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením o osoby v krizi

Popis: Zachování rozsahu a kvality stávajících terénních služeb poskytovaných SKP-Centrem Pardubice a zlepšení koordinace a spolupráce s OSPOD, PPP, PMS, PČR, MP apod.

Zodpovídá: SKP – Centrum, OSPOD, PPP, PMS, PČR, MP a další subjekty prevence kriminality

Termín: 2012 – 2015

Výstupy: **F.1 Práce s recidivisty** - v plánu na léta 2012 – 2015 je prohloubení spolupráce se SKP-Centrum poskytujícím terénní sociální práci ve městě a podpora o.s. Romodrom - projekt Vězeňský program a o.s Rubikon - projekt Mentor. Oba tyto projekty spolupracují s PMS ČR v Ústí nad Orlicí.

Zodpovídá: SKP-Centrum, o.s Rubikon, o.s. Romodrom

Financování: Město Ústí nad Orlicí, MPSV, MV ČR, popř. bez finančních nákladů

G. Zvýšení práce schopnosti a zaměstnávání osob ohrožených sociálním vyloučením a osob v krizi

Popis: V letech 2012 – 2015 má město Ústí nad Orlicí v plánu vyjednat se společnostmi zřízenými městem, ale i s ostatními společnostmi, podmínky pro zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných či obtížně zaměstnatelných se zvláštním zřetelem na recidivisty. Plán počítá se zajištěním především Veřejně prospěšných činností.

Zodpovídá: Město Ústí nad Orlicí

Termín: 2012 – 2015

Financování: Město Ústí nad Orlicí, popř. bez finančních nákladů

5.4 Cílová skupina Oběti trestných činů (se zřetelem na seniory a osoby se zdravotním postižením), včetně obětí domácího násilí

H. Zvýšení bezpečnosti seniorů

Popis: Zachování rozsahu a kvality stávajících terénních služeb poskytovaných SKP-Centrem Pardubice a zlepšení koordinace a spolupráce s OSPOD, PPP, PMS, PČR, MP apod.

Zodpovídá: Město Ústí nad Orlicí

Termín: 2012 – 2015

Výstupy: **H.1 Bezpečnostní řetízky** – pro zvýšení bezpečnosti předem vytipovaných seniorů město v plánuje v letech 2012 – 2015 s plošným zaváděním bezpečnostních řetízků. Projekt, zajištěný z finančních zdrojů města, by měl být podpořen besedami na téma bezpečnosti za pomoci např. Městské policie Ústí nad Orlicí.

H.2 Zvýšení informovanosti seniorů – v letech 2012 – 2015 zajistit prostřednictvím místních organizací přednášky o bezpečnosti a prevenci kriminality mřízené na seniory. Město samo bude své občany pravidelně informovat ve svém měsíčníku „Ústecké listy“. V návaznosti na tuto činnost budou prováděna školení pracovníků poskytujících sociální a související služby, aby tito pracovníci dokázali poradit jedincům o bezpečnosti, popřípadě pomohli s vytipováním nejvíce ohrožených a osamocených seniorů. Školení pracovníků bude městem zajištěno formou placených lektorů.

Financování: Město Ústí nad Orlicí, MV ČR, popř. bez finančních nákladů

6 Finanční zabezpečení prevence kriminality

Primárním zdrojem financování aktivit je vymezení stálé roční rozpočtové kapitoly ve finančním plánu města. Získané částky jsou podkladem pro podporu preventivních aktivit vyplývajících z plánu prevence kriminality organizací v působnosti města Ústí nad Orlicí. Město Ústí nad Orlicí vyčleňuje na preventivní aktivity prostředky v rámci svých finančních možností a aktuální ekonomické situace v daném roce.

Dalšími zdroji financování prevence kriminality v Ústí nad Orlicí mohou být:

- dotační programy rezortů jednotlivých ministerstev – MV, MŠMT, MPSV případně další
- dotační tituly vyhlašované Pardubickým krajem
- grantový systém města Ústí nad Orlicí
- přímé finanční dotace schvalované v rámci kompetencí Zastupitelstva města Ústí nad Orlicí a Rady města Ústí nad Orlicí
- aktivity podnikatelských subjektů - pojišťoven, firem zabezpečovací techniky, které působí na podněcování občanů k využívání technického zabezpečení majetku atd.

7 Kontrola a vyhodnocování

Pro způsob vyhodnocování jsou stanoveny indikátory úspěšnosti, které respektují jak naplňování priorit a cílů koncepce, tak i vyhodnocení úspěšnosti z hlediska dané časové dimenze.

Indikátor č. 1 - Počet podpořených projektů

V systému počtu podpořených projektů půjde o sledování projektů, které jsou vytýčené jak v dlouhodobém plánu, tak především v akčním plánu představovaným krátkodobými úkoly. Jde o podchycení závazného minimálního počtu podpořených projektů a jejich statistického vyměření a sledování v časovém horizontu.

Indikátor č. 2 - Počet podpořených organizací

V systému počtu podpořených organizací půjde o sledování účasti subjektů, které jsou sledované jak v dlouhodobém plánu, tak především v akčním plánu představovaném krátkodobými úkoly. Jde o podchycení závazného minimálního počtu podpořených subjektů a jejich statistického vyměření a sledování v časovém horizontu.

Indikátor č. 3 - Počet vytvořených produktů

V systému počtu vytvořených produktů půjde o sledování počtu produktů, které jsou vytýčené jak v dlouhodobém plánu, tak především v akčním plánu představovaném krátkodobými úkoly. Jde o podchycení závazného minimálního počtu vytvořených produktů a jejich statistického vyměření a sledování v časové dimenzi.

Indikátory budou pravidelně vyhodnocovány v rámci jednání komise pro prevenci kriminality a jejich vyhodnocení bude součástí zpráv pro Radu města a zastupitelstvo města.